

Világos, Trianon, 56 – nemzetsüllyesztő, tátongó sírokként állnak előttünk, számúzve évtizedekre, századokra szívünkbelől az örömet, késleltetve az anynyira sóvárgott „víg esztendő” megérkezését. Nem csoda, hogy a 197 éve, 1804. január 31-én született Bajza József költő, szerkesztő, a mi örömünket e mondással jellemzi: „Sírva vigad a magyar!” Ő maga azonban – ettől eltérően – Istent és nemzetet szolgáló örömmel töltötte be hivatását: 54 évre terjedő életében a reformkor egyik irodalmi vezéralakjává nőtte ki magát, a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy Társaság tagjaként, a Nemzeti Színház első igazgatójaként, híres költőként és újságíróként, szerkesztőként. Nehéz időkben is tudott örvendezni az Úrban, s népe, ember iránti jóságát, szeretetét felmutatni, az örömrre, igaz életre vágyó millióknak, örök, kövendentő példaként.

Mai megszomorodott, hitben megingott, jóságban elszegényedett világunkban, ilyen bajban is bizakodó, örvendező, szolgáló, jóságot felmutató magyarokra, de főként keresztényekre van szükség, akik az elesett, eldurvult lelkű embert felemelve, a hit, remény és szeretet útján újra elindítva, az Úrban mindenkor örvendező emberré nemesítik, akiben Istennek is kedve, öröme telik. Ámen.

A HITBEN ERŐSÖDŐ, SZÁMBAN GYARAPODÓ GYÜLEKEZET TITKA

ApCsel 16,4-5

A felolvasott bibliai verseket abból a leírásból vettem, amely Pál apostol második missziói útját örökíti meg. 50 tavaszán újra bejárja azokat a helyeket, ahol első missziói útja során gyülekezeteket alapított. Meglátogatja Kis-Ázsiában Derbét, Lisztrát, Ikóniumot, majd átmegy a mai Görögországba, ahol 51-ben Filippiben megalapítja az első európai keresztény gyülekezetet. Mindenütt ismerteti az apostolok és jeruzsálemi vének határozatait, s örömmel tapasztalja, hogy a gyülekezetek hitben erősödnek és számban gyarapodnak naponként.

Az apostolnak örömet jelentő tapasztalatot ma, 1950 esztendő múltán, mi – sajnos – nem mondhatjuk magunkénak! A statisztikai adatok tükrében láthatjuk, hogy magyar keresztény egyházaink, köztük a mi Unitárius Egyházunk is, számban állandóan apadnak. Mi, unitáriusok évente legalább egy 5-600 lelkes gyülekezetet írunk le lélekszámunkból, ennyi egyetemes egyházi szinten az apadás, elsősorban a természetes szaporulat negatív előjelű eredményeként, mert több a temetés, mint a keresztelés. S így vannak ezzel testvérfelekezeteink is. Ezen belül pedig ijesztően apad a templomi gyülekezetek száma. Egyházközségemben az elmúlt évben mindössze 15%-os volt a

vasárnapi, 22%-os az ünnepi gyülekezetek átlagléttszáma, a 300-as lélekszámhoz viszonyítva. De vannak egyházközségek, ahol ennél is siralmasabb a helyzet, ahol dologidőben sorozatosan elmarad az istentisztelet, pusztába kiáltó szóként „visszhangtalan”, magányosan zokognak a templomba hívó harangok. S akik a legtöbbször hiányoznak, azok épp a jövő ígéretei, az ifjak. Akiket konfirmáció után – tisztelet a kivételnek – már alig látunk a templomban, akiket a kinti színes forgatag, csábító világ jobban vonz, mint a befelé, lelkiek felé fordító evangélium! De hiányzik többé-kevésbé a 30–40-es korosztály is, akiknek a beteges ideológia talán egy életre szólóan megmetyelyezte a lelkét. Általában ugyanazok, többnyire idősek, öregek jönnek valami szent megszállottsággal a templomokba, alkalomról-alkalomra, de számukat egyre tizedeli az öregség, a betegség, a halál.

Mindezek láttán azzal vigasztalom magam: nem baj, ha számban kevesen vagyunk, hisz honfoglaló őseink állítólag csak 300 000-en voltak, amikor Isten „felhozta őket Kárpát szent bércére”, s „oly sok balszerencse közt, oly sok vizzály után” és ellenére számunk ma mégis kb. 15 millió. Igen ám, de ahogy azt valaki bölcsen megfogalmazta: Ezt a földet őseink karddal szerezték meg ugyan, de csak a hit és összetartás tudja azt megmenteni. S e bölcs felismerés nemcsak a földre vonatkozik, amelyet bizonyos szempontból épp a hit és összetartás hiánya miatt, már elveszítettünk, hanem ezen belül népünk, egyházunk megtartására is. Egyházunkat és népünket egyaránt a hit és összetartás mentheti meg!

Sajnos, a hit mellett az összetartás is hiánycikk nagyon sok esetben. Egy sportrajongó a magyar sportnak a világ élvonalából történt visszaesését ezzel a kesernyés megjegyzéssel summázta: *mi, magyarok, maholnap csak széthúzásban leszünk világelső, de abban aztán tartjuk a rekordot!* Vonatkozik ez nagyobb egyházi, politikai közösségekre, de ezek sejtjeire, kisebb közösségekre is, ahol, sajnos, a széthúzás végzi apasztó, bomlasztó, „porlasztó” munkáját. „Maroknyi székely, porlik mint a szikla” – éneklük sokan átszellemülten, sokszor borgőzös hangulatban, de mit tesznek, teszünk azért, hogy ne porladjunk mint a szikla, hogy legalább a maradék megmaradjon? Gyomláljuk, irtsuk ki lelkünkéből és közösségeinkből a széthúzás konkolyát, figyelve az apostoli tanításra: „Ha pedig egymást marjátok és faljátok, vigyázzatok: el ne pusztítsátok/emésszétek egymást!”

És irtsuk ki a széthúzás konkolyával együtt a közömbösség metelyét, mely szüntelenül sorvasztja megmaradásunk másik tartópillérét: a hitet. Hiterősítő istentiszteletre szóltak a harangok, s a harangzúgás közben valaki megkérdezte egyik hívemet, aki arról híres, hogy 10 évenként egyszer jön templomba: miért nem megy az istentiszteletre, hisz neki is szólnak a harangok? Majd akkor, ha visznek! – hangzott a cinikus válasz, s fejével a temető felé intett. Sajnos, ebben nincs egyedül. Sokan vannak hozzá hasonlóak, akik csak akkor jönnek a templomba, ha hozzák őket, akiket minden más érdekel, csak a templom, az egyház, az evangélium, a lelkiek nem. Ezek is gyülekezeteink létszámának apasztói, befolyásolható, ingatag lelkű testvéreink hité-

nek, végső soron közösségeink valláserkölcsei életének, testvéri összetartásának állandó gyengítői-közömbösségük, negatív példájuk által. Akik sajnálatos módon nincsenek tudatában annak, hogy hit, „mennyei kincsek”, lelki értékek nélkül szánalmasan szegény az életünk, ezek nélkül nincs igazi gazdagság, mennyiségi és minőségi, számban és hitben való gyarapodás, erősödés.

Egy megmosolyogtató, de tanulságos történet szerint: írástudatlan ember jelentkezik a meghirdetett templomszolgai állásra, de tanulatlansága miatt nem alkalmazzák. Emberünk elmegy Amerikába, s ott rövid idő alatt dúsgazdag milliomos lesz. Egy szerződés megkötésekor a nevét nem tudja aláírni, hisz analfabéta; írástudatlan. Ügyfele – ezt látva – gúnyos megjegyzést tesz: csodálom, hogy milyen sokra vitte maga az életben, de vajon mi lehetett volna magából, ha írni-olvasni is megtanul? Nagyon egyszerű: templomszolgá – válaszolta sértődöttség nélkül az újdonsült milliomos.

Anyagi szempontból nézve a dolgozat: írástudatlanból – ha nem is mindig – lehet dúsgazdag milliomos, de aki lelkiekben írástudatlan, az mindenkor szegény, nagyon szegény marad. Ellenben, aki sóvárogja, és hangyaszorgalommal gyűjtögeti a lélek kincseit, az elavulhatatlan gazdagságra tesz szert, az igazán gazdag lesz. És gazdag, számban gyarapodó, de főleg hitben erősödő az a gyülekezet, amelynek ilyen tagjai vannak, Isten dicsőségét és emberek örömét szolgálva közösséget megtartó életünkkel. Ámen.

KENYÉRSZAPORÍTÁS

Mk 6,34–44

Vallásunk szentkönyvében, a Bibliában – unitárius hitfelfogásunkkal elmentésen – sok csodás leírást is találunk. Már az Ószövetségben olvashatunk a Vörös-tenger kettéválásáról, a pusztai mannahullásról, később Dánielnek és társainak az oroszlánok verméből, illetve a tüzes kemencéből való csodás megmeneküléséről, hogy csak a legismertebbeket említsem. Az Újszövetség – Jézus élettörténete, munkássága kapcsán – lépten-nyomon hozza a csodás leírásokat: borrá változtatja a vizet, testi betegeket gyógyít meg, sántáknak, bénáknak, vakoknak és süketeknek adja vissza egészségüket, s csodatételei csúcsaként halottakat támaszt fel: Jairus leányát, a naini ifjút, végül a negyednapja halott Lázárt.

A felolvasott bibliai rész is Jézus egyik csodatettéről, a csodálatos kenyérszaporításról szól, mely csodatett ötezer ember megvendégelését tette lehetővé.

Miről is van szó a történetben, illetve leírásban? Jézus a Galileai-tengeren hajózik tanítványaival. Egy csendes helyet keresnek, ahol megpihenhetnek